

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenként négyszer u. n. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara önnegyedre 2 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Kőszepetca, STEIN J. könyvkereskedés.

Angol vélemény Magyarország helyzetéről. — A „Times” tennapi számunkban kivonatban adott cikkét jónak véltük ezennel egész terjedelmében közölni.

Az ausztriai császár bécsi trónbeszéde az angol sajtónak alkalmul szolgál, hogy arról elmélkedjék, vajon az új szülött, melyet Ausztria regenerációjának neveztek, az életrevalóság föltételeivel bír-e, s vajjon nem az életművezet oly fogyatkozásával jött-e az a világra, mely hosszú életet nem ígér? Legkimerítőbben nyilatkozik a „Times” és mivel a föltett kérdésekre adott feleletben sok igazat és talpra esett dolgot elmond, átvesszük a city-lap cikkét, mely így hangzik:

„Egy elszegényedett állam, egy szétmállott birodalom és egy elkedvetlenedett nép uralkodója, birodalma képviselő gyűléséhez legközelebb a bizalom és őszinteség oly szavait intézte, a minők egy erős alkotmányos király ajkairól jöhetnének. Az ausztriai császár látszólagos reményteljességgel és megelégedéssel beszél a politikai jövőről, s úgy tesz, mintha az előtte álló kilátást kedveztlenséggel vagy nyugtalan-kodás nélkül tekintené. Mi azt hisszük, lehet némi oka ezen megnyugvásra. Nem lehetetlen dolog, hogy az osztrák birodalom, mely mindig szívós életével bírt, s az európai nemzetek közt a szerencsétlenség közt kifejtett bátorságáról mindenkor híres volt, az előtte álló nehézségeket még egyszer legyőzheti. Azonban soha történetének semmi szakában nem volt annyira körülveve, mint most. Ezuttal nem kívülről fenyegeti a veszély. Lombardia elvesztése által a birodalom nem szenvedett valódi kárt, sőt a szerencsétlen hadjáratban szerzett katonai tapasztalat még hasznára is fordíthatja. Az olaszországi háború nem hatott nagyon elevenre, sőt ha a lezárását felhasználják az illetők, még jóra is fordítható; hanem a birodalom belpolitikájára vitte az államot a romlás szélére. Az 1848-ki megbukott forradalmak után megkísértett reactio volt a kűtfeje mindazon bajoknak, melyeknek most tanui vagyunk. A váratlan vereség által elkeserítve, az ijedség által kétségbeesve, s azt vélve, hogy jövőre minden oly mozgalmakat elfojthat, a bécsi kormány arra határozta magát, hogy ama nemzetiségek aggregatúráját egyszer mindenkora egyöntetű (homogeneous) monarchiává alakítsa át. Ezen, minden időkben kivihetetlen kísérlet, rendkívül hiába valónak bizonyult be oly korszakban, midőn a nemzetiségi szellem példátlanul erős vala; s a dolog vége az, hogy egy romlást hozó örökös után az ausztriai császár kénytelen elismerni az uralkodása alatti tartományok politikai jellemvonásait, szabadelvű intézményekkel váltani fel az önkény rendszerét, s képviselői kormányt avatni fel egy képviselő gyűlésben, magának Bécsnek falai közt.

„És vajjon késő-e már, vagy pedig még van idő és alkalom arra, olyanná tenni az osztrák birodalmat, a minőnek azt legalább az angolok látni szeretnék? A nagy nehézség Ausztria sajátos szerkezetében fekszik. Igaz, hogy más államok is alakultak már nemzetiségek összeállása által. Ez az egyetemes menetele az efféle dolgoknak, s csak a kik e tárgyat tanulmányozták, azoknak lehet fogalma, mily sokra vitetett a tartományi csoportosítás a nagy monarchiák fölépítésében. Nem elég, hogy Francia- és Angolország ily darabokból vannak összerakva, de maga minden darab is még előbb husz kisebb darabból alakult. Alig van angol grófság (vármegye), mely egykor egymástól független községeket nem képviselne. Ezen ingredientiaik időjárási megcsúszlárulása és egybeolvadása által hatalmas államok álltak elő; s ennél fogva Ausztria egységét is miért ne lehetne hasonló módon megalapítani.

„Föltétlen okot talán nem lehetne fölhozni ilyen átalakulás (consummation) ellen, de a nehézségek sokkal nagyobbak, mint másutt. Az osztrák birodalom alakulása oly különös módon kezdődött, hogy annak magva (nucleus) kívül esik a tömegén. A politikai súly középpontját rossz helyre tették. Ausztria a legkisebb része magának. Nyissa föl akárki egy közönséges térképét ezen furcsa birodalomnak, s első tekintetre azon

benyomást fogja érezni, hogy ezen birodalom a magyarországi királyság körül alakult, hogy Pest annak fővárosa, és hogy a köröskörül fekvő tartományok ezen nagy középponti államnak csak tartományai (dependencies). Az jóformán természetesnek látszanék, ha Magyarország királyai absorbeálták volna Horvátországot, Erdélyt és Slavóniát, s hogy idő jártával bekebelezték volna még a felső- és alsó-ausztriai hercegségeket is. Ez az események természetes működése lett volna, miután az államoknak éppen úgy, mint az anyagi testeknek az a természet, hogy egy területi tömeg felé gravitáljanak, s így vonattak Lotharingia és Dauphiné Franciaországhoz s a spanyol félsziget kisebb királyságai Castiliához.

„Ámde az ausztriai fölhág, ezen nagy birodalom hagyományos középpontja, egyike legjelenteklenebb részeinek. A planeta kisebb, mint a legkisebb drabantja. A Dunának Passau és Pozson közötti része kétfelé vágja azon egész területet, mely ezen császári birodalomnak nevet és uralkodókat ad. A birodalmat voltaképpen tartományai (dependencies) teszik, sőt virtualiter, mondhatnók, teszi a magyarországi királyság egyedül. Midőn tehát a császár a múlt pénteken megjegyezte, hogy Magyarország kibékítése és képviseltetése még befejezendő, ezáltal elismerte, hogy az előtte álló tulajdonképi munkának kivitele még hátra van. Egy birodalmi tanács Magyarország képviselői nélkül olyan lenne, mint egy brit parlament Anglia képviselői nélkül. És ebben fekszik az ausztriai császárságnak különös nehézsége.

„Midőn a birodalom először megalakult, az ausztriai főhegek, ámbár saját közvetlen jogaikban so-hase mutattak sok következetességet, egyszersmind német császárok valának, és a német császárok eléggé fényes állással bírtak arra, hogy mint kisebbszeri méltóságokat elfogadják és absorbeálják még Magyarország és Csehországok koronáit is. De midőn a közép kor „nagy császársága” elenyészett és Ausztria újra egyszerűen önmagává lön, Cseh- és Magyarország adták meg méltóságát éppen úgy, mint erejét, s ők szolgáltatták egyedüli igazolását a császári címnek, a mely még ekkor is meg lön tartva. Az eredmény az, hogy a rendszer névleges központja nem gyakorolhat természetes vonzó erőt az ő tagjaira. Ausztria magában véve nem tesz nagyobb számot, mint Morvaország vagy Stíria; és míg Magyarország természetesen igényelhetné, hogy Ausztria befolyással bírjon, addig meglehetősen furcsának látszik, hogy Ausztria Magyarország vezetésére vágyjék.

„De mi a természetes következtetés mindezen körülményekből? Minden bizonynyal csak az, hogy Ausztriának a maga legerősebb posztójába kellene húzódnia; hogy neki magát mindenekelőtt Magyarország királyának kellene tartani, magyar alattvalóinak jó indulatát meg kellene nyernie s Magyarországot azzá tenni, a mi kell, hogy legyen természet szerint s a mi lehet külpolitikailag, t. i. az osztrák hatalom központjává. Ezen központ felé már is a többi tartományok fele gravitál és a többi követni fogná. Mindehez pedig nem szükség forradalmat vinni keresztül. Keleti Európának ezen régi monarchiája jogilag már az osztrák házhoz tartozik. Ővé az örökülteleg. A császár éppen úgy törvényes királyja Magyarországnak, mint föhercege Ausztriának, csak-hogy a két cím közül a nagyobbikra lenne előbb tekintettel. Ő Magyarországot éppen úgy, mint a többi birtokait, nemcsak „szabad institutiókkal, hanem nemzeti jogokkal” is kínálja. Ha azonban Magyarország az elismerés ezen nemét elfogadja, akkor e kitélt „nemzeti jogok,” nagyon szabadelvűleg kell értelmezni. Magyarország képezi az egész monarchia tömegét és erejét. Az ausztriai birodalom megszűrlárulása, hatalma és békéje Magyarországtól függ és ha Magyarország oly módon elidegenítettnek, mint el van idegenedve Lengyelországtól s el volt idegenedve Olaszországtól, az kemény állapot lenne Ausztriára nézve. Szerencsére a magyarok kétségkívül azt kívánják ugyan, hogy magyarok legyenek, nem pedig németek; de nem kívánnak mást, mint törvényes királyukat, ha szinte az német törzsből való is.

„Ők nem akarják, hogy egy tucat apró tartományok közé sorozzák őket, mint egy nagy államnak pusztá alkatrészeit, nem akarják, hogy őket a centralisatio és az egyformaság elvei szerint Bécsből kormányozzák. Az ausztriai föhercegek törvényszerű sorfolyamban örökölték Magyarország koronáját s cím-jök kérdésen kívül áll; de azt várják tőlük, ugy viseljék magokat, mint egy ily királyság uralkodóinak kell. Magyarország daliás népe semmiképpen nem hajlandó egy oly mesterséges uralkodás szerkezetében (constituency) figurálni, mint a hogy ausztriai miniszterek által ezelőtt vagy tizenkét évvel szándékolattott.

„Mi különösen Magyarország dolgaival foglalkoztunk itt, mert ez az, melyen voltaképpen az egész problema megfordul. Kétségkívül vannak az osztrák birodalom salátságos aggregatúrában más tartományok is, megannyi susceptibilitásaikkal és követeléseikkel; de Magyarország oly nagy, oly hatalmas és magában az egésznek oly igen nagy része, hogy annak állapota rendkívüli fontosságot nyer. Magyarországgal, és tegyük hozzá, Velence nélkül és Velence nélkül, mint egy malomkövel a nyakán, Ausztriának további létezése lehetetlen. Az intézmények, a gazdálkodás, a nemzetiségek tisztelbentartása és a parlamenti kormányzat, melyet a császár ígér, mind pompás dolgok, és ő nem ígérhetett volna jobbat; de az eredmény azon fogadástól függ, melylyel ily ígéretek Magyarországnak találkoznak. Ha a magyarok valósággal meg vannak elégedve Ferencz József királyuk alatt, akkor az ausztriai császár egyszer megint hatalmas uralkodó lesz, de Magyarország nélkül Ausztria csak egy provincia.”

Háromszék. Április 27. 1861. Ápr. hó 22-én mintegy háromszáz lovasból álló banderium m. b. Szentkereszt Szigmond ur vezérlete alatt, százra menő kiserő kocsai a rajtok illő személynél egyetemben elláthatlan sokaság közepette húzódtak keresztül Sepsi Szt. György városán a Benedek mezejére a nemes grófot innepélyesen elfogadandó, s ha ide számítjuk a S. Szt. Györgyről kiállított 12 betyárossal öltözött lovas, s ha kiemeljük azon számos négyes fogatú kocsikat, melyeknek tulajdonosai egymásközt versenyezni látszóttak, az elfogadó testület népet kiégesztve látniuk. Mintegy délutáni 4 órakor elvégre megérkezett főkirálybíránk a miklósvár-széki szép számú banderium és számos kocsik kíséretében, a már érintetlen helyre, hol is gróf Kálnoki Pál hazánkfa üdvözlőlvén ő méltóságát, az alig lecsendesülő éljen és tapsvihar megszüntével, a nemes gróf örömet nyilvánítá, miszerint a nemzet oly sok bányattatása után neki jutott a szerencse nemes Háromszék lelkes polgárait az alkotmány sánczaiba a 48-ki vívmányok által bevezetve szervezni. Kitérő hangos éljenések s a Rákóczi induló harsogásai közt megfordulva, s a Szemeria által emelt díszkapu alatt százszoros éljenések, s a Szemeria által díszmagyar öltönyben kiállított hölgyek sorai közt közeledett ő méltósága S. Szt. György városához, hol is ágyudörgések, mindig növekvő néptömeg közt eljutánk az ősi székházhoz, hol Cseh Ignác hazánkfa fogadá a nemes grófot, az üdvözölő beszédét ő méltósága ismert lelkes beszédével viszonzotta, s valójában leirhatlan azon magasztos öröm, mely e pillanatban mind főkirálybíránk ő méltóságát mind a tíz ezerre menő sokaságot áthatotta. Lassanként a tömeg szállására vonulván, ő méltósága is szobájába húzódt. Alig pár perc múlva a vidéktől mintegy százhusz honvéd tisztből álló testület tette tisztelgését kápolnás és komáromi hős ezredes Ascherman Ferencz vezénylete alatt. Az általa mondott beszéd valamint az erre a nemes gróf által tett viszonzálász is egyike a nagyobb szerzeteknek. — Bécs-estéledvén a város minden zuga nagyszerűen kivilágított; tetézvén a kivilágított mintegy kétszáz tagból álló fáklyás menet hullámzó sokaság kíséretében. — A fáklyás menet utját a város háztól a székházhoz a Hymnus éneklése közt megtévén, ismét ő méltóságát tisztelő beszédrel üdvözölé, mire a nemes gróf, hogy szokott tapintatával felelt, felesleges is említanem. — Az innepélyes menet ezel Turgy Gergely hazánkfa vezénylete alatt ezredes Ascherman Ferencz szállása elé vonult, hol Turgy Gergely által tartatott alkalmi beszéd, melyre az ezredes lelkesen felelt.

E hó 23-kán tartotta meg m. főkirálybíránk az ő gyűlést megelőző előleges értekezletet; melyben a szervezést illetőleg — általános közfelkiáltással az 1847-ki törvények alapján egy a nemzettestet eléggé széles alapon képviselő bizottmányt az ő gyűlés által leendő megválasztása fogadtatott el, és hogy az ő gyűlés annál hamarabb ezelőz juthasson, az is határozatba ment, miszerint mindenik szék a maga bizottmányi tagjainak névsorát még az nap készítsen meg, s más napra az az ő gyűlés előtt olvassassék föl, minek jóváhagyása mellett a bizottmány megállapítva leendő. Az előleges értekezletet követte egy háromszáz terítékre

rendezezt diszebed, melyben a nemes gróf is részt vett. A diszebed alatt lelkesen lelkesebb pohárköszöntések folytak. Este távollevő hazánkfia Klapka György névnapjára, — Turó Gergely diszesztélyt rendezett, melynek folyamát a számos toaszt és szavalat mellett az estvély hőse indulójának zenéje emelte.

Az öt gyűlés napja 24-én felvirádt. A kitűzött helyiség a városi protestáns egyház meglehetősen nagy, mindazonáltal csak felét is, az öt gyűlést képző sokaságnak bé nem fogadhatá, minek következtében m. főkirálybíráknak a gyűlés megtartását Daczó János hazánkfia udvarára áttenni indítványozván, az indítvány elfogadtatott. S nemzeti lobogók alatt s a Szózat éneklése mellett csakhamar a kitűzött helyen valánk, szabad ég alatt ősi szokásainkhoz híven! Előnk m. gróf Kálnoki Dénes főkirálybíráknak az öt gyűlést következő tartalmu beszéddel nyitá meg.

Tisztelet közgyűlés! Felitint az epedve várt, a hön ohajtott megváltás pillanatja; és 12 szenvedésekben dus év után nekem jutott a szerencse ő felsége kinevezése folytán ezen nemes megye tagjait a szabad tanácskozás terén idővölhetni.

Megszűnt azon rendszer uralma, mely legszentebb érdeinket, nemzeti és alkotmányos jogainkat eltiporja; és ősi alkotmányunk, mely csaknem ezred éves pályáján szünetlen ostromló vészek közül mind annyiszor győzelmesen emelkedett ki, ma tili meg e megye keblében újabb diadala ünnepe.

Fényesen igazolva a történelem lapjain véres betűkkel jegyzett, de figyelemre soha nem méltított azon tanuságot: miszerint nemzetünk a sors csapásait tűrni szenvedni megtanulta; de kebléből az ösöktől öröklött, az anyai emléken szivott és szíve mélyébe a becsült kioltatlan érzetével bevészt, hon és nemzetisége iránti szeretetet, az alkotmányhoz ragaszkodást kiirtani, megsemmisíteni, sem kegy sem szigor nem képes.

Hosszu és kinos volt a megpróbáltatás, mely nemzetünknek nehezült, nyoma mintegy nehéz álom képzete vonul el látásunk előtt; ébredésünkön azon vigasztaló öntudatot hagyván maga után, miszerint a szenvedélyek sulya alatt nem gyengülve, de erősbülve lép ki az alkotmányos pályára.

A közös kin, a közös szenvedés megszűntette a viszályos pártoskodás szellemét, nemzeti szerencsétlenségünknek ezen főindokát; és most testvéri egyetértés kapcsolja egymáshoz a nemzet minden rendű fiait; és jaj annak, ki azt felbontani merészlené, annak nyomoru életét a haza köz utalata, sirját pedig egy egész nemzet átká boritáná.

A bölcs törvények, melyeket a nemesség, a történelemben páratlan önmegtagadással hozott 1848-ban, elenyészette a nemzet, vallás, és osztályok közti különbséget; az irigység és sértett büszkeség e kiapadhatlan forrásait; s jelenleg mindnyájan egyenlő jogu fiai vagyunk a honnak, egyenlően részesedünk annak jótékonyágában, egyenlően osztozunk terheiben, és egyenlő érdekeink annak javát, boldogságát eszközölni, előmozdítani.

Itt ott lobog ugyan még a nemzeti féltékenység önzés, tulzott vágyak által élesztett szikrája; de a jog kölcsönös tisztelete; az alkotmányos szabadság élvezetének boldogító érzete; és azon meggyőződés, hogy az csak kölcsönös egyetértés, kölcsönös bizalom képes fenntartani, és biztosítani; elfogja hamvasztani ezen mesterségesen szított titlót; és Magyarhon tágas határai közt, milliók keble csak egy ügyért fog feldobogni, csak egy ohajtott lelkesülni, hogy azon hon, melynek egyenjoguk polgárai, erős, dicső és boldog lehessen.

A leült gyászos mult nem egyedül vigaszt, de tanuságot is hagyott számunkra; ki figyelemmel kísérte az események folyamát, megtanulhatta: hogy egy nemzetnek a szerencsében elbizakodni és alkotmányos lételet kedvezőnek tetsző politikai események labdájára kitenni nem szabad.

Megtanulhatta azt, hogy alkotmányos pályán bizony csak azon nemzet haladhat, mely a törvények erejére, nem pedig eshetőségek segélyére támaszkodik.

Átalakulásunk jelen fontos perceiben használjuk fel egy keserű multnak annyi szenvedések árán szerzett tapasztalatát, nem azért, hogy azok boszúra ingereljenek, nem, mert a boszu a gyáva fegyvere, a magyar pedig gyáva nem volt és nem is lesz soha. — Hanem hogy nekünk világoljanak szövetnekként pályánk, nehéz kezdetén.

Ne ringassa magát senki azon csalódásban, hogy jövőnk biztos, és veszélytelen, mert nehéz és válságos idők állanak még előttünk. Jelenünk hasonlít egy szép tavaszi koránhoz, melyen a felragyogó nap folyót a felette és körülte szállongó felhők viharra fenyegetik.

Volt idő, volt még korszak, melyben nemzetünk férfias állhatatossága, edzett honszeretete eltipor ősi alkotmányát jogaiba visszahelyeztette; de terhebb körülmények közt kedvezőtlenebb helyzetben átalakulás még nem tanálta.

A beállott gyászos események felfüggesztvén az alkotmányos mű bevégezését: közjogaink határozatlanok maradtak. A lefolyt 2 év új érdekeket, új viszonyokat fejlesztvén, a közigazgatásban gyakorlott eljárás, az igazság kiszolgáltatásában használt polgári büntető törvények javításra, kiigazításra várnak. Ily terhelő körülmények közt honunk zilált állapotát rendezni, és gyorsan rendezni, a nélkül, hogy az nagyobb rázkodást idézzon elő, vagy magános érdekeket sértson; oly nehéz feladat, mit hogy szerencsésen megoldani lehessen, szükséges a hon minden jó polgárának közre működése, békettűrés, a kedélyek nyugalma, méréslet, és ildomosság az eljárásban, bizalom a munka sikeréhez, bizalom azon férfiak hazafias érzületében, kik ily nehéz időkben az ügyek élire álltak.

Nem lehet tagadni, a kül eredmények is nagy befolyást gyakorolhatnak alkotmányos ügyeink fejlődésére, hogy azok miként fognak alakulni, és azon nagyszerű hullámságnak, mi földrésztünköt mozgatja, eredménye hogy mi leend: etalálja nemzetünk azon irányt, mely vész környezte állásából biztos partra segíteni képes, vagy nemzeti létünk vértől párolgó romjain fog emelkedni alkotmányos szabadságunk, azt a jövő fogja megmutatni. Bizonyos az, ha nem felizgatott vágyak róptét, hanem az ész helyzetet és körülményt mérlegelő szavát követjük és azon lobogóra,

melyet kitűztünk, az egyetértés, testvér nemzetek iránti méltányosság, az alkotmányhoz törhetlen hűség, és a törvény rend szilárd fenntartása leend felvéve, bár mily oldalról közeledjék is a vihar; rohama szelidebb, és kevésbé érezhető lesz: mert az alkotmányos jog, és törvényes rend hatalma mint annyi villámhárítók fognak ellent állani dúlásainak.

Nem csüggedni, de nem is ábrándozni, hanem tenni, hont nemzetet a jövő válságai ellen biztosítani, feladata jelenben a haza minden buzgó fiának.

Itt az alkalom azon bűvérőt a honszeretetet, mely a nemzet balsorsában oly nagy eredményt vivott ki, egész mérvben érvényesíteni. Itt az alkalom bebizonyítani azt, hogy nemzetünk az alkotmányosság élvezetére nemcsak jogosítva, de megérve van, és más mévelt nemzetek színvonalára emelkedett.

A Felsőes uralkodónak kinyilatkoztatott azon akarata, dicső királyunk Szent Istvánnak koronáját fejére tűzni, nemzeti és alkotmányos jogaink ezen egyik erős biztosítéka, alapos reményt nyújthat, hogy a nemzet jogos követeléseit méltányolhatni fognak.

Bizva ügyünk szentségében fogjunk a nagy és terhes munkához, a kötelesség azon önzetével, mely gyakran a gyengének is erőt szokott kölcsönözni, nagy művek véghezviteléhez.

Az október 20-ki legfelsőbb kibeosátvány utat nyitott lebilincselte tevékenységünknek. Visszahelyeztette jogaiba leginkább féltett kincsünket a nemzeti nyelvet, és jövőben nem csak magános körökben, hanem a nyilvános élet, a közigazgatás, és igazságkiszolgáltatás terén, fogjuk hallani a régen nélkülözött anyai hangokat.

Megnyitotta azon tért az országgyűlést, hol a nemzet a fejedelmekkel közvetlen érintkezve, elenyészethetik a fenforgó nehézségeket, megszűntethetik a haza sérelmeit.

Visszaadta alkotmányos létünknek talaját, a megyei helyhatóságot, és többé nem idegen hivatalnokok idegen törvények szerint, hanem nemzeti tisztviselők, önkalkotta törvények nyomán fognak felettünk itélni és intézni el panaszainkat.

Ezen becses és soha eléggé nem méltányolható jog mikénti gyakorlata körül teendőkné elhatározása leend jelen közgyűlésünk tárgya; minélkülözött azonban ezen kérdést kitűzni szerencsés lehetnék, nemzetem jogai iránti tisztelet kötelességemmé teszi hivatalos állásomról nyilatkozni; érem és tudom, hogy nem jogosan foglalom el ezen helyet, mert nem mint a megye választottja ülök ezen elnöki széken, de azon meggyőződésből indulva ki, miszerint rendkívüli helyzetből, csakis rendkívüli eszközök segélyével lehet a jogos állásba visszatérni; és hogy a hon nehéz perceiben minden jó polgárnak szent és mulhatlan kötelessége azon helyet elfoglalni, mely tevékenységének kijelöltetett; nem tekintve a jelen helyzet nehézségeit, nem azt, hogy válságos időkben, nem a jó akaratot, nem a tiszta szándékot, hanem az eredményt szokták csak mérlegelni; elváltam ezen megye kormányát; és ezt azon reményben tettem, hogy eljárásomat ezen megye közbizalma fogja követni. S ha azon küldöttség nyilatkozatát, mely ezen hivatal elfoglalására meghívott és azon innépelyes fogadtat, melyet megtszűntettem, szabad a közvélemény kifejezésének tekinteni; ugy jogosítva vagyok hinni, hogy ezen közgyűlés előtt is viszhangra fog találni áldozati készségem, a tisztelt közgyűléstől függ már e kérdés felett ugy intézkedni, a mint azt a nemzet jósa és a megye érdeke igényli; én határozatát mindig készséggel fogom fogadni, legyen az hivatalos állásomra nézve kedvező vagy nem, teljesíteni kötelességemnek tartom.

Hogy a közölt beszéd tartalmához méltó hatást gyakorolt, mondanom felesleges. Valójában a nemes gróf azon hazafiak közé sorozható, kinek ha fényes multja nem keszkenéd is jelleméről; ez alkalommal magatartása is elég indok volna nevét jelesebb tagjainak sorába fölemelve az enyészettől megmenteni.

A megnyitó beszédre közvetlenül Szentiványi Ignác olvasott fel egy szép üdvözlő beszédet, minek szövegét nem bírva, közzé nem tehetem. A kitörő éljenzés a nemes grófra vonatkozólag megszűnő, következett az ideiglenes főkirályság az azon leiratának felolvasása, melyben gróf Kálnoki Dénes ő mlga mint ideigl. főkirálybíró e megye szervezésére megbizatik. Mely leiratra vonatkozólag Turó Gergely hazánkfia kinyilatkoztatván, miszerint jöllehet a kormány ideigl. főkirálybíráknak kinevezésénél a törvényes utat háttérbe szorította, sarkalatos törvényei közé tartozván a székhely nemzetek, ugy főkirálybírájának mint alsóbb tisztjeinek szabad megválasztása; mindazonáltal fenntartva magának jövőre a nemzet szabad választási jogát, tekintve a honnak jelenlegi zilált helyzetét, miután ő méltóságában a közbizalom összpontosult, őtet nem mint ideiglenest, hanem mint törvényest ismerje és fogadja az ösgyűlés, mely indítványt köztetsében részesülvén az ösgyűlés tagjai által, százszoros éljenzéssel viszhangoztatott. Ezt nyomban követte volna a főispáni tulajdonkép főkirálybíró utasítás közvettetele, minek megtörténhetése előtt Turó Gergely hazánkfia kiemelvén, miszerint minden és így hivatalos teendőinkben is östörvényeink magokban foglalják a szükséges utasításokat, innen kifolyólag indítványozza az érintett utasítást olvasatlan felrététetni, mely indítványt az ösgyűlés azonnal magáévá tette. Itt a szónok a jelen viszonyokra dicséretes tapintattal alkalmazott beszédet tartott, minnek szövegét hasonlólag nem bírva közvettetelet csak későbbre ígérhetem; azonban addig is fölemlitem beszédje végével tett azon indítványát, miszerint az ösgyűlés ezuttal mondja ki, hogy e nemzet rendithetetlenül ragaszkodik az 1848-iki alkotmányhoz, mely Erdélyt Magyarhonhoz csatolta, s mely törvény V. Ferdinánd törvényes királyunk által szentesítve levén, sérthetlen s felbontatlan. Továbbá tegye az ösgyűlés az ezuttal megalapult bizottmánynak szoros kötelemé, miszerint minden további eljárásaiban, szorosan ragaszkodjék a 48-ki törvényekhez, s végül: hogy az ösgyűlés tegye kötelességévé a bizottmánynak, hová hamarabb egy feliratot itézni az egyedüli illetékes országgyűléshez azon indokból, miszerint a törvényhozótestület méltóztatson

oda működni, hogy a székhely nemzet is képviselői által a közös országgyűlésben megjelenhessen.

Mely indítványok a többiekhez hasonló fogadtatásban részesülvén, határozásba is mentek. Erre, hogy a többé már nem ideiglenes főkirálybíráknak, az ösgyűlésnek törvényes téreni lételet biztosítsa, következett az általa letendő eskü, mely az alkotmányos koronás király nevére, s a nemzet alkotmányos jogainak védelmére ő mlga által szokott tinnepélyességgel le is tétetett.

Mielőtt a már kidolgozott bizottmányi névsor az ösgyűlés elibe terjesztetett volna, indítványoztatott, hogy Kossuth Lajos, Túr és Klapka tábornokok, Pulszky, Deák Ferencz, és Bethlen Gergely az ösgyűlés által megállapítandó bizottmányi névsorban elől említessenek, kikhez báró Szentkereszti István hazánkfia, gróf Teleki László, mint egyikét a legtekintélyesb hazánkfiainak soroztatni kívánta, hogy az indítvány minő viszhangra talált, tanuskodik az arra következő szünni nem akáro helyeslés és éljenzés.

Felolvastatván a mindenik szék által összeírt bizottmányi tagok névsora, s az ösgyűlés által helybenhagyatván, a gyűlés ő mlga által azon felhívással zárattott be, miszerint a már törvényesen megalakult, teljes számú bizottmánygyűlést tartand, és ezt mindaddig folytatni meg nem szűnik, mig az égetőbb kérdések felett vele egyetértőleg a bizottmány nem rendelkezendik.

Igy végződött legnagyobb rend- és esendben azon ösgyűlés, melytől a nemzet annyit várt, s mely méltó megnyugtani a kedélyeket.

Az ösgyűlést egy a nemes gróf által 300 személyre rendezett diszebed követte, mely a tegnaptól csak annyiban különbözik, hogy György napja levén, Klapka György hazánkfiáról sem feledkezhetünk el, sőt egyikét legtelibb poharai közül az ő hosszas élete s nemzeti jölletünk közreműködése fennmaradásáért, mindenikünk fenekig kiüríteni hazafi kötelemének ismerte. (Folytatjuk.)

Belsőszolnokmegye körirata a testvérhoni megyékhez. — Tisztelet barátink és atyáinkiai! Az első hang, melyet 12 évi kényszerű hallgatásunk után, testületileg mint törvényes hatóság, baráti kezünk nyújtása mellett, testvérek a hazaszereteten! felétek küldünk: a fájdalomnak nyilatkozata, az elmerüléstől menekülni akarónak segélykérése erősebb testvérehez!

Igenis! Ti tudjátok tisztelt barátink és atyáinkiai, hogy nekünk a Királyhágón innen létező megyék összeségének, melyet törvényellenesen Erdélyországnak neveznek, az 1847. és 1848-ki pozsoni VII. és az 1848-ki kolozsvári I-ő t.-cz. ellenére ő felsége az anyahonétól eltérő szervezetet, külön udvari korlátnokságot és elkülönített országgyűlést méltóztatott mult évi oct. 20 dikán kelt legfelsőbb diplomája által otcroyálni; s hogy ezáltal azon testvéri viszony, mely minket drága testvérek az unió szent neve alatt már tetteleg is hozzátok fűztök s mely soha el sem is szakítottat — ketté szeltek! Ti tudjátok, hogy e tény által a magyar szent korona épsége, törvényeink összesége, 1848-dik magna chartánk megseborbittatik, illetőleg szétdaraboltatik!

Kedves hazánkfiak! Nem kívánjuk Erdély az anyaszágtól 1527. illetőleg 1538-ban történt kiűzőválasztásának s viszont az 1552, 1608, 1615, 1790, 1811, 1847-ki szerződéseket, egyezményeket, illetőleg törvényezikkek által kifejezett s az uniót illető ujlajos reservát s egyesítési vágyak érvényre jutásának peripetiáit bővebben fejtegetni; hiszen a tisztelt megye közönsége azt éppen csak oly jól ismeri, mint mi magunk; nem is ezekből eredező jogok érvényesítésére akarjuk a tisztelt megye közönségét felhívni. Nem! hiszen mind történeti jogainknak, mind pedig hön táplált egyesítési vágyainknak összesége az 1848-ki törvények szentesítése által érvényesült, teljesítésbe ment. Ezen törvényeink ime azok, melyeknek revindicálására, azoknak ujlaj teljes hatályba juttatására titeket barátink és atyáinkiai, mint erősebb testvéreinket föltekintünk!

Kedves hazánkfiak! Mint atyafiságos tisztelettel ide zárt mellékletből látni fogjátok: mi első bizottmányi gyűléstünk-ből egy feliratot intéztünk ő felségéhez az uralkodóhoz, esedezvén, méltóztatnék Erdélynek Magyarhonnal való egyesítést az 1847—8-ki pozsoni VII-ik és 1848-ki kolozsvári I. t.-cz. alapján többé nem akadályozni; megyeink képviselői a már meggyitva, de nálunk nélkül kötelező törvényhozásra avagy módosításra amugy is jogosítatlan magyarhoni országgyűlésre az 1848—8-ki pozsoni VII-dik t.-cz. 1, 2, 3-dik §-sa és az 1848. kolozsvári II-dik t.-cz. alapján meghívni; végül a reánk erőszakolt s erdélyországnak nevezett udvari korlátnokságot az 1848-ki kolozsvári I. t.-cz. 3-dik §-sa és az 1847—8-ki pozsoni III-dik t.-cz. értelmében megszüntetni.

Hazafi örömtől dagadó kebellet látjuk s értjük, hogy anya honunk országgyűlése s így ti kedves testvérek, kiknek képviselőiből áll ama hongyűlés, az 1848-diki magna charta dicssugárai alá helyezve magokat: lelkesülve karoltok fel az uniót, s e baráti átiratunk által nem is az unió szorgalmazásának kezdeményezésére akarunk titeket felkérni, hanem egyedül arra: hogy a megkezdett uton haladott sarkalatos törvényeink s a magyar királyokkal kötött kétoldalú szerződéseink s a jog és igazságunk aegise alatt: ne szünjeteik meg s ne lankadjatok 1848. magna chartánk s ezáltal az unió revindicálására mindent, mit csak erős edzett férfias akarat tehet, elkövetni!

Testvéri bizalommal kérjük ebből kifolyólag a tisztelt megye közönségét, sziveskedjék az általunk e tárgyban ő felségéhez intézett feliratunkat hazafiatestvéri lélekkel támogatni, s ehez hasonló felsiratunk s illetőleg ennek erőlyes ismétlése által a felséget hathatósan megkérni, hogy az unió meg nem gátálása által a két haza régi forró vágyát valóítani méltóztatassék.

Kelt Dézsen, 1861-dik évi április több napjain tartott bizottmányi közgyűlésünkben. Atyafi szolgálai és baráti:

Belsőszolnokmegye közönsége.

Alsófejmegye tisztikara közkívánatra a megye főispánja mlgs Pogány György ur által a közelebből tar-

tandó választásig közelkezőleg alakították: Főbírák: Pál Imre, Barcsai Albert. Alispánok: Török Antal, Tóbiás Dénes (román). Főjegyző: Gyarmathi Samu. Aljegyzők: Ifj. Bíró Miklós, Pap Gergely (román), Arányi Béla. Levéltárnok: Török Dániel. Igátó: Baranyai Károly. Főügyész: Veres Bálint. Szolgabírák: Barcsai János, Vadadi László, Bocskai János, Árkosi Lajos, Köllöte Mihály, Darabont János (román), Boér János (román), id. Benkő Elek, Csákyán Sándor (román), Benkő László, Mangesi Frigyes, Jakab Károly, Csató János. Segédek: Jónette Péter (román), Beregszászi Ádám, Krizsán József (román), Pap Miklós (román), Gazda János, Csetri Elek, Lengyel Gábor, ifj. Fosztó Ferenc, Moldován Miklós (román), Herpei Pál, Puján Basil (román), Nagy Ignác, Bárbu Miklós (román), Horváth József, Köllös Miklós, Moldován János (román), Várhelyi Ferenc, Molnár Samu (román), Rád Péter (román), Kis Albert, Inces Dénes, Szalánzi Domokos, Alpini Jeromos (román), Vas Miklós, Csiki Albert, Szolomon János (román).

Torda, május 6. — A Torda városában folyamatban lévő tisztis restauratio szomorú képét mutatja a helybeli viszonyoknak. Azt mutatja, hogy mi oly emberek gyűlését, kik részben a rémuralom alatt ennek lelkiismeretlen eszközei valának — vagy nem tudjuk, vagy nem akarjuk leküzdéni.

A restauratio nem a 48-beli törvények szellemében történik. Mert nem lehet azt hinni, hogy a nép azokban bizhassék, kiknek egy része legdühösebb elnyomóival ellene kezelt fogott volt.

Tudjuk: az ok nem egyéb, mint az, hogy Torda népe szabadon nem nyilatkozhatik. De szóljanak a tények.

Ápril 20-án községi szónok Székely János házához magán érkekezletre gyűltünk egybe. Két fő véleménynyilatkozat közül t. i. hogy a 48-ki tanács állítassék helyre; vagy a 48-ki XXIII. XXIV. t. cikke alapján választás történjék — ez utóbbit emeltük irányadó határozatra. Az első azért nem volt megengedhető, mert a 48-ki néptanács maradványai a bekövetkezett rémuralom alatt es. k. hivatalok által erősítették meg. Meghatározott a választók összeírása; a tanácsosok száma és fizetése. Fölmerül, hogy a főispán szándékszik a választást megtartani — az érkekezlet egyikünk indítványára meghatározta, a fennidézett 48-ki törvények alapján a tanács és képviselő testület megválasztását függetlenül az önkormányzás elve értelmében magának a népnek kell tenni.

Főispán ur ápril 29-kén a communitás- és tanácsosok, mely a rémuralom kifolyása vala — gyűlést tartott. Ezen gyűlés jegyzőkönyve bizonyítása szerint főispán ur a választásra elnököl és egy kijelölő bizottmány névsorát mutatja elő. Melyet jelentéktelen változtatással, az említett gyűlés készséggel — a mint várni lehetett — fogadott. Dr. Szigeti Samu hivatkozott Rafael festvényére, melyben az általa nem szeretett pokolra, purgatoriumra küldi, míg a kedvelteknél mennyországot kapuit nyitja föl. S kimondja, hogy viszonyaink ily belállapotokra mutatnak. De szavai, miként várni lehetett — elhangzottak. Mert meghatározott, hogy a főispán által proponált és a gyűlés által elfogadott kijelölő bizottmány tegye meg a kijelölést; és erre az „idő nyeresé” érdekében a választás, a szintén kijelölt választó bizottmányok előtt kezdődjék meg és folyjon.

A candidatio megtörtént. A kiragasztott jelöltek nevei között a nép némelyiket nem is ismerte. Általában az eljárás és eredménye sokak ellenszenvével találkozott. Ez a végrehajtókát más gondolatra hozta: hogy t. i. a törvénytelen tény a nép által hagyassák helybe. Május 3 kára e czélból közgyűlés hirdettetett félórával a gyűlés előtt. Egybegyűltünk nem nagy számmal.

Főispán meghívta a gyűlésbe s megjelenik. Felolvassa a mult községi gyűlésben történt tárgyalások eredményeit s a kijelölő bizottmány kiküldését és eljárását az „idő nyeresé” érdekében indokolja. Fölhívja a gyűlést határozatra.

Szabó Lajos elmondja, hogy egy nagy elv egy érdekek küzd a társadalmi életben, mióta a történelem az első apró társadalom keletkezésére emlékeztetik: a nép főnség elve az egyesek hatalmi érdekével. Ez utóbbi ellenében, mely Európában, mely felülül lefelé, a társadalom minden rétegeiben ismétli magát — nincs más hárító, mint a nép morális ereje. Hasztalan vannak a szabadelvű törvények: ha a nép erkölcsi ereje nem bírja azokat életben tartani. A candidáló bizottmány mult ülésből kiküldését törvényellenesnek látván, vagy a választó gyűlés azt jogánál, a 48-ki törvények alapelveinél fogva ki kell hogy igazítsa — de ezt a törvény rendeletével nem tartja megengedhetőnek; vagy mint a törvény rendeli, a jelen választó gyűlésen titkos szavaztatás után választassék kijelölő bizottmány. Közigazgatásilag és az igazság kiszolgáltatásában Torda városa a vármegye hatóságokéba esik. E szerint a választás választott elnök alatt tartandó — mire nézve főispán ur nem lehet illetékes elnök.

Erre főispán ur a törvényből kívánta megmutatni, hogy az attól eltérés nem valami lényeges — a kijelölő bizottmány időnyeresé érdekében küldetett ki. És ha ennek munkálata megsemmisítették: úgy a restauratio hosszú időre nyulik, miben veszélyt lát. Erre Finta Miklós szólott. Elmondá: miként akarák a vizes lepedőt kibuzni, hogy a nép észre se vehesse a mütétet. Elmondá: hogy a főispán urat a megye több részén megjelenéstől mi nem tartóztatjuk vissza; mi eligazítjuk in gremio, mint autonomicus közönség választási ügyünk. Utána Kövári Józsa a törvényesség terére állva, a mellett küzdött, hogy a jelenlegi városi igazgatóság egyetemesen törvénytelen legyen, Kozlovsz mintájára állítassék mennyiben lehet a 48-ki tanács és képviselő testület elé s ezalatt vitessék a választás keresztül. Ezután Szigeti Miklós volt-honvédnagy azt mondá: hogy csak oly tényeket fogadhat el, melyek a törvény rendleteivel megegyeznek. Szintén mutogatta, hogy a candidáló bizottmány kiküldése a mult községi ülésről, a törvényvel meg nem egyeztethető. Érsek Elek nem lát

törvénytést. A választási eljárás analogiáját a megyei bizottmányokról szóló XVI. t. cikkben keresi. Itt is, t. i. városokon mint a megyén a municipális összes jogok gyakorlatát a bizottmányok vagy képviselő testület joghatóságába tette le. Hivatkozott az idő rövidségére, miszerint főispán urnak a megyében még számtalan teendői vannak.

Erre Szabó Lajos felelt: a törvény elmélete s magyarázata fölött vitakozni nem kívánván, hivatkozott a gyakorlatra: a 48-iki helybeli választásra, és Pest a főváros példájára, miszerint a candidáló bizottmány titkos szavazás után, a választó gyűlésből küldetett ki. Az „idő nyeresé” nem lehet érv, minek utána az idő nem czél, hanem eszköz. Cél: a jogok életbeléptetése. Finta Miklós és Kövári Józsa szintén hasonló értelemben nyilatkoztak. Csakugyan általuk hivatkozás tételén a képviselőháza, mely „időnyeresé” érdekében hazánk függetlenségét földözni nem kívánja. Ferenczi Márton „a jelenlegi tanácsot, és esküdtközséget, mely a kivendők kivételével, a rémuralom alatt a németekkel jogainkat együtt tapodta — nem tartja oly testületnek, melyre törvényes eljárást alapítani lehetne.” Borbély Nagy Ferenc az egész jelenlegi választási eljárásra nézve jegyzőkönyvbe kívánja iktatni: „hogy ez csak az unió fennállhatóságát tisztázhat alkothat.”

Mivel a különböző értelemben tett nyilatkozatokat szinte kölesönös helyeslés követte: főispán ur nem tudja kivenni a többség nézetét. Szabó Lajos felel: Múltotasson kitűzni: „akarc-e Torda városa népe 12 évi elnyomása után jogával élni? Vagy azt másokra bizza? Főispán ur nem érzi magát oly gyöngének, hogy ily kérdést kitűzhessen. Erre átdáván a választók neveit tartalmazó ívetek a többször emlegetett községgyűlésen kinevezett választási elnök Korodi Samunak, a törvény szavai combinációjából kívánta megmutatni: hogy a kijelölő bizottmány tagjainak választását a törvény nem a választók, — hanem az esküdtközségnek (Mirel pedig a törvényben semmi emlékezés nincsen. Tud.) adta; és azon ismételt nyilatkozatot tevén, miszerint „ily módon a választásból pünkösztig sem leszen semmi” a tereből eltávozt. A nép főispán ur ezen loyális elhatározását megjelenezte.

A mult esküdt községgyűlésből kinevezett választási elnök rövid alkalmi tödvözet után elfoglalván helyét, a jelen volt értelmiségből többen odanyilatkoztak: hogy a törvény, miként főispán ur kimondotta, a kijelölő bizottmány megválasztását az esküdt községnek adta.

Ezek után a kijelölő bizottmány megválasztása történt. Kevés kivétellel az esküdt közönség azon tagjai választattak, kik a mult községgyűlésben kinevezettek. A szavaztatás azonban a tanácsosokra nézve lefolyt — eredménye már tudható is. A népkarát a candidatio bement egyének kiszemelésében, az akadályok dacára is hatalommal nyilatkozott. E közt a románok — úgy halljuk — folyamodtak a candidatio ellen a főkörmányszékhez.

Sz. L.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Mint előre tudattuk volt május 10-kén városunk a kijelölő bizottmány megválasztására gyűlést tartott, melyben a volt hivatalnokok lemondván — a szervezés vezetésére Csulak Dániel főkapitányra, Nemes József főjegyzőre, Simon Elek főügyészre ideiglenesen kinevezettek. Ohajtának, hogy e tisztújítás a lapok intervencioja nélkül történhetnék meg, mi azonban csak egyképpen lehetséges, ha előbb nem a tanácsot, hanem a képviselő testületet választjuk meg. Mert miután a tanács leköszönt, és sem a 48-diki, sem a későbbi képviselőség nem látszik felelősséget vállalni: félő, hogy a dolgok mostani rendében a szervezés egy pár közbizodalmat nem bíró hatalmaskodó kezébe esik. * Tennapi számunkból tévedésköl maradt ki, hogy gróf Teleki László haláláról a Pesten kelt adatokat a „P. Napló” és „M. Sajtó”-ból vettük.

— Dobokamegye meszesalji részéből írják, mikép a vagyonbátorság oly lábon áll, hogy a legközelebbi drági vásáron a kereskedők sátraikat összeszedék, mert a nép vett, de nem volt köszönet benne.

— Az erdélyi kölesönös jég- és tűzkármertő társulat, április 2-án tartá az I. évi rendes közgyűlést. A mult évi ügylet eredményéről előterjesztés ismét érten. detes tanúságot tett ezen kölesönös alapra fektetett egyetlen ilyenmí hazai intézetünk fokozatos gyarapodásáról s a vagyon biztosítása általi elővigyázat eredmények népnök minden rétegeiben terjedéséről. Biztosított e társulat 1860-dik év végéig jégkár ellen 1,014,657 fról. 72 kr., tűz ellen 7,949,651 frt. 55 kr. összesen tehát 8,964,289 forintnyi értéket, mi az 1859-dik évtől 700 ezerral haladta meg. Bevét. összesen 128,361 fról., melyhez számítva a tagok díjpotlasi kötelezettségében rejlő biztosítéki alapot, az írt biztosított érték irányában a társulat szükségeseiben 664,197 frt. páratlan kárfedezési erőt lett képes kifejezni, mely 65,493 frtak haladta meg az azelőtti évi pénzerejét. Kártérítést adott 190 tagnak a jég- és 143-nak a tűzszakban 34,426 forintot, mely összeghez hozzászámítva az ügykezelési költségeket, az összes kiadásnak az összes bevételeből leszámítva után 45,571 frt. pénzárti készlet és követelmény mutatkozott. Ezen pénzárti maradványból, a biztosítási ágazatok némelyikében osztalék is jutott volna; melyről azonban a közgyűlés egyhangulag azt határozta, hogy az különbben is a tagok kétségtelen tulajdona levén, benhaggyassék a folyó évi ügylet eredményének kedvezőbbé alakítására. Az intézet fenntartása költségei 21%-kí terhelik a folyó évi bevételeket, mi aránylag tetemesen kevesebbre rug az azelőtti évinél. A takarékos pénzárti modorban kezelt, letéteményi osztály és váltóügylet is folytonos előhaladást mutat, a mult évi letétemények összege 12,095 frt., melyből 2595 frt. visszafizetetté vált 9705 frt. kamat bevétel 1002 frt., melyből 115 frt a letéteményezőknek visszafizetetté, a többi részint a letéteményekhez tőkésítetté, részint a társulati tartalék forgalmának gyümölcse. Szóba hozott e közgyűlésen az életbiztosítás megindítása. Mirenében azonban a vélemények oda összpontosultak, hogy ezen új ügyletét életbeléptetésével bevárando a jelen válságos napok kitisztulása. Végül egy pótlék-cikkely határozattal az alapszabályokba ígtattatni, mely szerint az olyan tagok iránt, kik kártérítési igényeiket a

szabályokban kijelölt ut mellőzésével kívánák érvényesíteni, a társulat minden kötelezettsége alól fel lenne oldatandó.

* A bécsi glacián közlebről tizenegy millió többnyire egy forintos bankjegyet égettek el.

* Abécisi egyetemi ifjuság hirszerint petitiót akar a birod. tanácshoz benyújtani, hogy ne csak akkor ismeressék el testületnek, mikor hódolati feliratról van szó (mint pl. az olasz harez s más alkalmaknál) hanem egyéb esetekben is, mint pl. midőn a közlebbi timentéseknel elfogott társai kiszabadítását akarták előmozdítani.

* Deák Farkas tehetséges fiatal írók — mint értesülünk — Pestről felszólítást kapott egy ujonnan keletkező szépirodalmi és társaséleti lap szerkesztése elvállalására.

* Hűltövény lakosi azon körülmény folytán, hogy a magyar bizt. társaság mult és jelen évben számukra 10,200 o. é. frt kárpótlási összeget fizetett ki, nevezett társaságnak nyilvános közönetet mondanak, s az ezen társaságnál biztosítást mindenkinek hathatósan ajánlják.

* Hazánk több vidékén himlő mutatkozik. Ennek következtében a gyermekek védhímlővel beoltására figyelmeztetjük a szülőket.

* Beküldetett szerkesztőségünkhez „Szabadság és szerelem vadrózsái.” Száz költemény. Irta Jankai. Arad, 1861. szerző sajátja. A kötet vers tiszta jóvedelmének fel szükülködő honvédek fölségelésére, más fele a Petőfi szoborra fog fordítani.

* Azon orosz kabinet futár, ki az osztrák határokat átlépésénél elfogott, Konstantin Alexies Palisades nevezett. Születésére budai, s előbb tiszt a cs. hadseregben. Néhány év előtt kilépve az orosz hadseregből állott s ott gazdatiszt rangot nyert. Ugyilátszik inkább diplomatai szolgálata alkalmazzák s mint hiszik, Ausztria déli szláv tartományában sikeresen működött. Mult évben az említett tartományt beutazta, s már ekkor magára vonta az osztrák hatóság figyelmét. Ezuttal ízgató proclamatiók becsempészésének gyanujában volt — mi nem is látszik valószínűtlennek, mert elfogatása alkalmával két nagy csomag iratot vettek el tőle és bontottak fel, daczára annak, hogy azok rossz hivatalos pecséttel voltak lepecsételve.

— Uj sürgönyzési mód. Párisban a Tuileriák palotájától a börzéig s a távirda igazgatóságig két új csövet vontak, hogy azokon légnyomás segélyével sürgönyöket szállítsanak. A légszivattyú gép a tuileriákban állítatik fel: mihelyt a csövek légmentesek, a csomagok kis targonczákkal, melyeken a sürgönyök vannak, a géphez siklanak, és pedig oly gyorsan, hogy 900 láb távra egy másodperc alatt repülnek. Ha e kísérletek sikerülnek, Páris egy év alatt ez uton fogja leveleit és sürgönyeit szállítani.

* A pesti keresk. kamra magyar könyvvezetési s levelezési szótár és ár-névjegyzék készítésére egy bizottmányt nevezett ki, melybe a kamara elnöke, a „P. L.” szerkesztője s Fogarassy János váltótörvényeszeki elnök is fel vannak szólítva résztvenni. A kamra e fontos tárgyban vidéki társaihoz is felszólítást intézend.

* Vannak külföldi lapok, melyek egy innak, hogy Palóci temetése alkalmával „a halotti éneket Szózat ur énekelte.” A turini „Opinione” egy sürgönyben — mond a „P. N.” — Szózat ur a halotti beszédet tartotta.

* Fiumében azon Zágrábból harmadikszor érkezett felhívásra, hogy a horvát országgyűlésre nyolcz nap alatt követekeket küldjenek, (május 6-kán) az egész gyűlés tagadólág felelt.

* Az adó behajtását fegyveres erővel kezdik követelni. Így közlebb N.-Beeskerekben, Esztergamban, Debreczenben s más helyeken is katonaság lépett fel.

— Verőczén, mint a „Cs. K.”-nek írják, közlebb-ről szökés kísérlet miatt két magyar katonát löttek föbe — miután a magyar születésűek nem nagy kedvet mutattak, oláh katonákkal hajtották végre a mütétet.

POLITIKAI HIREK.

— Turin, máj. 6. Terrearsa a marchese, mint rendkívüli követ utazik Svédország- és Dániába, hogy ez államok uralkodóinak az olasz királyság kihirdetését hivatalosan jelentse. Egy királyi proclamatio elrendeli, hogy június hó első vasárnapján az egész országban ugynevezett nemzeti ünnepet töltsenek meg.

— Az olasz határszérlől, mint Mantuából írják, különböző csapatok visszavonattak és Isztriába rendeltettek. Az osztrák hadsereg létszáma Olaszországban jelentékenyen lecsökkent.

— Az ausztriai trónbeszédről a „Morning Post” igen barátságosan hangon szól. Nem hiszi, hogy rendszert egy fuvtára meglehessen változtatni, kétkedik a császári beszéd alkotmányos biztatásain, minden czélzást mellőz, mely az eddigi közigazgatás hibáit illeti, és nem bíheti, hogy a magyarok az 1849-ki kivégzéseket és az utóbbi évek nyomását csak úgy könnyen elfelejtik. Egy szóval kétkedik azon, hogy a centralisatio eszméje, mint ez az új szervezetben megvalósítva van, az osztrák államnak javára szolgálja.

A Saturday Review is hozzá szólna a bécsi trónbeszéddhez többi közt mondja: „A császár kijelentette, hogy Magyarországot előbb szép szerével akarják a gyűlésbe hozni, csak azután nyulnak erőhez. Ez aligha üres fenyegetés. Ausztria most képes lenne Magyarországot fegyveres erővel leigázni s az ország megint a szenvedőlegessé ellentállásra szorulna. A kabinet el nem lehet a magyarországi adó nélkül; de ha ezt erőszakkal hajtják be, az alkotmány merő komédiává lesz. Minden arra mutat, hogy a magyarok csak az erőszakkal fognak engedni: a császárnak tehát az erőszak és engedés közül kell választani. A veszély borzasztó. Nagyon valószínű, hogy a magyarok végre is kivívják ohajtott függetlenségüket; de szintoly valószínű az is — végi az osztrák rekonszenzből még mind ki nem vetközött angol lap — hogy a magyarok Ausztria tönkre tétele által nem fogják sorsukat sokkal jobbra fordítani.

— A török hadi operatiót Rumeliában és Bosniában két angol és egy osztrák tiszt fogja figyelemmel kísérni Omer pasa főhadiszállásán.

— London, maj. 8. Az alsóház tegnapi ülésében kinyilatkoztatta Palmerston: Angolország Jónia boldogságát akarja. A Görögországhoz annexion Jóniára nézve szerencsétlenség lenne. Angolország köteleességét teljesíti, midőn ez annexiont megtagadja.

— Turin, maj. 1. Nápolyi f. hó 4-ről kelt sürgönyök jelentik, hogy a reakció a római határon még mindig él. A helytartó új seregeket küld oda.

— Az „Opinion Nationale”-nak egy legújabb vezércikkében az van mondva, hogy a magyaroknak

a bécsi birodalmi tanácsba bemenni annyi volna, mint nemcsak a 48-iki törvényeket, de magát a pragmatica sanctiót is feladni, nem egyezkedni, de magukat feláldozni.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

(137) Bánfi-Hunyadi piacon a 4-dik szám alatt levő bolt, jól ellátott polczokkal, üveg almáriomokkal hasznosbérbe kiadó; ugyisintén a benne találtatott friss fűszer- és nürnbergi áru is kedvező feltételek mellett eladó. Bővebb tudósítást vehetni a 4-dik sz. a. tulajdonos kereskedésében, bérmentes levél által, vagy személyesen.

(138) **Kiadó szállás.**
Az óvárban egy 5 szobából álló emeleti szállás, mely két osztályra osztható, kiadó. Értekezhetni felőle Stein J. könyvkereskedésében.

(1-4) **STEIN JÁNOS**nál
megjelent. s általa minden könyvtárban kapható:
PÉTERFI SÁNDOR
köznép előtt tartott
EGYHÁZI SZ. BESZÉDEK

HARMADIK FÜZETE.
Ára 1 forint. A három füzet együtt 3 ujfórt.
Keresztény magvető.

Szerkesztik és kiadják
KRIZA JÁNOS és NAGY LAJOS,
kolozsvári unit. lelkészek és tanárok.
I. kötet. Szent-Ábrahám L. Mihály arcképével. Ára 1 f. 60 kr.
Garibaldi induló és nótája

zongorára. Ára 60 kr.
FEDERATA HUNNIA
vagy: **A nemzetek egyesülése.**
Második kiadás. Ára 25 kr.

Kisérlét az állam körül.
Ára 50 ujkr.
A MAGYAR BIRODALOM
ALAPTÖRVÉNYEI,

magába foglalva a Magyar- és Erdélyországra szóló
„pragmatica sanctio”-t.
Az eredeti deák szöveg mellé vetett magyar fordítással. Közjogi segédkönyvül
kiadta **Toldy Ferencz** Ára 1 f. 20 kr.

Utazás keleten,
írta Orbán Balázs. I. kötet. Ára 1 f. o. é.
ORSZÁGGYÜLÉSI TÖRVÉNCZIKKEK
Hiteles kiadás. Ára 80 ujkr.

Törvénytudományi műszótár,
közrebozsítja a magyar tudós társaság; második bővített kiadás, 2 f. o. é.

A szolgabírói hivatal.
írta **Zsoldos Ignác**, magy. acad. rendes tag.
I. kötet. **Törvénykezési rész.** Harmadik kiadás. Ára 3 f.
Az első és második füzet már megjelent.
II. kötet: **Közfendtartási rész** új kiadása sajtó alatt van.

BIRÓI PARANCSONK
magyar példányokkal.
Alkalmos kézikönyv bírák, ügyvédek és perlekedők számára.
Készíté **Bovankovits József** jogtanár és bites ügyvéd. Második kiadás 1 f.
A magyar váltójog.
Magyarázta **Császár Ferencz** kir. váltó-felügyelőségi bíró.
Második kiadás. Ára 1 f.

(123) **Kolozsvártt KOZÁK EDE** fűszerkereskedésében mindig
friss minőségben kapható:

magyar és francia **LUCZERNA** mag, **LÓHER-** (Steier Klee),
REIGRAS-, **MUHAR-**, **BÜKKÖNY-**, **BURGUNDI** takarmány
RÉPA-, **tarló RÉPA-**, **ÁKACZFA-**, **EPERFA-** és mindennemű

veteménymagvak.
Az általánosan kedvelt s orvosilag sikerrel elismert
STEIER FÜNEDEV
mellé betegeseknek.

Használati utasítással együtt, egy üveg ára 50 kr., két üveg bepákolása 100 kr.
Krombholz orvostudor
GYOMOR-LIKÖR.

Ez oly szerencsésen összekevert gyűjtemény növényekből készült és különösen az emésztő szervekre igen jó hatású, ajánlható pedig üdvös kísérőnek vadászaton, hegységi kirándulásokon és uton, és mint gyomormegelőző igen jótékonyan folyik be az egészségre.

Egy üveg ára 52 kr., két üveg bepákolása 20 kr.
ENGELHOFER G. J.
gyógyerejű havasi növényekből készült izom- és ideg-essentiája.

Külső használatra csúszos arc- és izfájdalmak, fejfájás, szédülés, fülzúgás, kereszt-csont-fájdalmak, tagok gyengesége, főleg nagy megerőltetés és nagy menetek után, általános testgyengeség, oldal-nyílalás, aranyer bántalmak ellen, és különösen alkatrészek gyengülése ellen.

Az izom- és ideg-essentia, egy üveggel 1 ujfórtért,
használati utasítással együtt, valódián egyedül kapható:
Kolozsvártt Kozák Ede fűszer-kereskedésében.

(132) **Csapó Sándornál**
van

nagy választéka
mindennemű finom és közönséges
eső- és napernyőknek,
női brünel- és bőr-czipőknek,
valamint
sárczipőknek.

(59) 12/5 1861. (5-10)
Cs. kir. ausztr. legfelsőbb szabadalommal és porosz kir. legf. jóváhagyással.

Dr. HARTUNG
szabadalmazott
HAJNÖVESZTŐ SZEREI

megkülönböztetik magukat **bebizonyított** kitűnő tulajdonságaik s olcsó árak által, s tulhaadják az oly sokféleképpen földcsért Macassar-, Lapuyókérolaj s a legbb egyéb hajolajokat és kenőcsöket, miután ezek vegyülete elvitáztalan, tern észszerű alapon készítették, s a tudományos hajnövesztőszerek körében ezeknél **biztosabb eredményű összetételek** nem léteznek; e szer-ek sok évi nyomonos, sokoldalú tapasztalás a kísérletek szerencsés eredményét képezik, s értékük- és észszerűségükről magas tisztelt tudományos férfiak legelismertebb jóváhagyó irataik előmutathatók, úgy, hogy mind a két, hatásaikban egymást kölcsönösen kiegészítő **Dr. Hartung-féle hajnövesztő szer** legjobb lélekismerettel ajánlhatatik, és pedig:

Dr. Hartung NÖVÉNY HAJKENŐCSE
(ára egy bepecsételt és az üvegbe helyezett tégelynek 85 ujkr.)
a hajnöves ismétli fölélesztésére és élénkítésére, és
Dr. Hartung CHINAHÉJ-OLAJA
(ára egy bepecsételt s üveghélyeggel ellátott üvegnek 85 ujkr.)
a hajnak föntartására és szépítésére.

Dr. HARTUNG hajnövesztő szereinek **belszilárdsága** minden körülményes földcsérest fölöslegessé tesz (csak egynehány kísérlet elegendő ez általánosan hasznos szer-ek **észszerűségéről s kitűnőségéről meggyőződésre.**) Targymutatók s használati utasítványok ingyen kiszolgáltatnak, és a szer-ek **egyedül valódián kaphatók:**
Kolozsvártt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. **Abrudbányán:** Ferenczi Mihály; **Beszerterczen:** Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; **Brassóban:** Stenner F.; **Déván:** Buchler A. **Enyeden:** Bisztritsányi A.; **Erzsébetvárosban:** Schmidt A.; **Hátszegen:** Mátéfi Bátyó gyógyszer; **Károly-Fejérvártt:** Ruzs János; **Kőhalomban:** Melas Ed. F. gyógyszer; **Maros-Vásárhelyt:** Fogarasi J. D.; **Medgyesen:** Vándory & Brandsch; **Segesvártt:** Misselbacher J. B.; **Szamos-Ujvártt:** Placintár és fia gyógyszer; **Szász-Régenben:** Wachner Traugott; **Szászsebesben:** Weissörtel Ad. G.; **Szebenben:** Zöhrer J. F.; **Székely-Keresztúron:** Binder Márton; **Sepsi-Szentgyörgyön:** Vitályos Béla; **Sz.-Udvarhelyt:** Kauntz J. A. gyógyszer; **Szeredán:** Gozsy A.; **Tasnádán:** Szongott Jakab; **Tordán:** Velits G. és Wolff Gábor uraknál.